

Till:
Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten

Yttrande med anledning av förslag till nästa ramprogram

Polarforskningssekretariatet uppskattar möjligheten att få kommentera på förslaget till nästa ramprogram för forskning och innovation. För myndighetens verksamhet är forskningsinfrastruktur den mest centrala delen av förslaget varför våra huvudsynpunkter handlar om detta.

Vi bedömer att kopplingen mellan forskningsinfrastruktur och utveckling av teknikinfrastruktur med förslaget kan komma att komma i positiv växelverkan med varandra och därmed stärka länken forskning och innovation. Detta så länge det inte sker på bekostnad av grundläggande forskningens tillgänglighet och möjlighet till att utveckla forskningsinfrastruktur. Förslagets större tonvikt än tidigare på teknikinfrastruktur, innovation och konkurrenskraft måste underbyggas av möjligheter till stark grundläggande forskning för att vara långsiktigt framgångsrik och något vi ser som viktigt att värna.

Den tematiska inriktningen kommer främst fram i tänkbara "Moonshots" (COM(2025)543 sida 3-4) Genomförandet av Moonshots är generellt starkt infrastrukturberoende och måste interagera med infrastruktursatsningarna. Alla förslag är viktiga områden, men vi saknar den kanske viktigaste samhällsutmaningen nämligen klimatförändringarna och biodiversitetskrisen. En Moonshot i stil med "Achieving a comprehensive understanding of Earth's climate system – from the poles to the equator and from the deep ocean to the upper atmosphere – to enable decisive actions for sustainability and resilience" bör inkluderas.

Tillståndet i haven och kopplingar till klimatförändringar fångas från ett mer explorativt håll delvis upp i en separat Moonshot, vilket är bra, men bör utökas till att explicit motiveras med betydelsen att kunna agera i klimat- och biodiversitetskrisen. Dessa punkter bör beaktas i denna och följande processer om tematik inom FP10. Av mer detaljkaraktär beskrivs Moonshotet om haven som "planet's inner space" vilket snarare för tankarna till jordskorpan och inåt kan med fördel revideras.

Möjligheten att kunna finansiera byggandet av för EU viktig och kritisk forskningsinfrastruktur upp till 20% (Article 18) ser vi som positivt för att utveckla Europa som ledande forskningsnation, stärka samarbeten mellan akademier och innovation samt stärka det svenska deltagandet i ramprogrammet. Det kan

potentiellt ge ökad utväxling för svensk och europeisk forskning i balans med fortsatta projektsatsningar inom redan existerande infrastrukturer som t.ex. ERIC:s. Dokumenten tar inte upp hur infrastrukturer ska prioriteras, vilka som kan komma i fråga och hur relationen till t.ex. prioriteringar inom ESFRI kan se ut. Processen kring detta kommer att vara avgörande för hur framgångsrika investeringarna blir och utformningen av den måste nogta bevakas.

I COM(2025) 545 Artikel 16 2b föreslår vi ett mindre tillägg för att aktiviteter inte bara styr nya "communities" utan också mot nya och förändrade forskningsbehov, "reinforcing transnational access to research infrastructures across domains and sectors, and adapting to new emerging user communities *and research needs*."

I frågan om administrationen av ansökningar ser vi kortade ledtider och utökat införande av lump sum som positivt och den underlättande hanteringen kan särskilt underlätta för svenska forskare att delta i projekt då administrationen för dm ofta är en tröskel med upplevt begränsat stöd. De kortade tiderna får däremot inte innebära att de aktiva forskare som ingår i bedömningsgrupper för minskat inflytande eller orimligt korta responstider.